Světla Minulosti.

Napsal M. A. ŠIMÁČEK.

P. Vrba promluvil několik slov s dozorcem, jenž mu byl otevřel, pak šel volně jizbou a zkoumavě všímal si všech v tom asylu, kteří neměli doma do úst ani sousta a do kamen ani třísky. U každého se zastavil, s každým slovíčko promluvil, každému vtiskl do dlaně drobný peníz nebo několik. S vetchými starci, s vrásčitými babkami postál déle, a jim také hojněji nadělil, ale tak, aby ostatní nevěděli.

Dětem rozdával ostatek pečiva, jež vlastně pro ně jen přinesl v hlubinách svého pláště, do nedávna ještě skladiště vlasteneckých knih. Tak šel neveselou jizbou, samou bídou, a co krok provázelo ho žehnání a děkování, přerušované kašláním neduživých starých.

Ale P. Vrba jako by neslyšel, nebo jako by těm díkům utíkal, a utrhoval kvapně ruce, kde mu je chtěli políbit.

Někdo zabušil na dvéře.

P. Vrba se zarazil.

"To jsou ti!" připomenul si. "Hlásí se." Volal na dozorce, jenž popuzen běžel ke dveřím okřiknout ty tam z cizí farnosti, by počkal, aby jich nechal. Hned se také domlouval, prosebným tónem, nebylo-li by přece možná, aby je sem pustili.

"Ale vždyť ráčejí vidět, velebný pane —" Dozorce mávl rukou po světnici, v níž se černalo postavami.

"No, pravda, pravda. Ale jak pak, prosím vás, polévky trošku neostalo, kapka jen, na lžici —"

"Ani na lžici. Kde pak!"

"Šlaka, šlaka!" P. Vrba se na okamžik zamyslil, pak požádal dozorce, aby mu otevřel, že již půjde.

"Ale tady jich nepovedu, velebný pane —" Dozorce ukázal na dvéře, kterými P. Vrba přišel. "Tadyhle půjdeme." Vedl jej k vedlejším dveřím do světničky.

"Ale přijdu tudy také tam k těm na chodbě?"

"I přijdou."

Z pokojíčku, v němž páchlo po hrachové polívce a kde stálo několik prázdných hrnců a kupa hliněných misek, vyšel P. Vrba na studenou, nejasnou chodbu, v níž jako hrozivé stíny kupily se schoulené postavy mrznoucích u dveří ohřívány. Jejich bledé, přepadlé tváře zdály se mu ještě zsinalejší. A ozvali se, jak kaplana shlédli. Byly to hlasy sklamání a nevrlosti. Ani nehlesl, nepokusil se ani, aby jich slovem chlácholil, hrabal se však po pláštěm v kapse, až vytáhl váček. Teprve, když měl peníze v rukou, začal konejšiti:

"Lidičky, nebylo možná, není možná, je tam plno, ani hnutí —" Stanul a začal stahovat kroužek s váčku. "Ale vy tady ostat — to také nejde." V tom vytáhl první stříbrňák a dal jej tomu nejstaršímu. "Tu máte na nocleh, a jděte — a tuhle vy —" Začal rozdávat, co měl ještě stříbrných i drobných, měděných peněz. Jeden po druhém vycházel s podarem, až vykročil také — nejposlednější — P. Vrba. Ale ten bez groše, bez haléře, s váčkem prázdným, s pláštěm prázdným.

Nemrzel se, ale byl zasmušilý; pro tu bídu. Zaseкávaje bodec své hole ostřeji do umrzlého sněhu, opakoval si v duchu:

"Co to je, co to je! Dnes se ohřejí, ale zítra, zítra!" A nepomýšlel, že se vydal z peněz. Vracel se zase do Ječné ulice. Ale jen do ní vkročil, už se zastavil. Vyhlížel muže v pláštĕ, jenž k němu kvapně docházel.

"Pane Tham! Pane vlastenče!"

Tham, v obličeji od mrazu rudý, šel s pochýlenou hlavou, do límce co nejvíce zabořenou. Vzhlédl před se, ne tuze mile; nerad se zastavil.

"Ach, oni, velebný pane!"

"Odkud, pane Tham; z Dobytčího?"

"Ano, byl jsem tam dříví kupovat."

"Koupil? Koupil? A zač?"

"Nekoupil nic, všecko je tuze drahé."

"A co, prosím jich, žádají?"

"Za měkké deset zlatých, za tvrdé šestnáct."

"To není možná, vždyť páni stavové dali zas kolik set sáhů přivézt a to je levnější, bukové za osm, dubové za šest třicet a měkké za pět —"

"A to už je všechno pryč, hned si to všecko rozebrali, jako na pochmátku; teď tam jsou jen samí handlíři, a ti chtějí nekřesťanské peníze, to není možná vytknout — ale, velebný pane, je mráz, až se mně tají dech — musím — Mají se hezky, s pánem Bohem."

Tham přitáhl plášť, hlavu v třírohém klobouku přikrčil mezi ramena, aby dostal část obličeje víc do pláště a rychle vykročil. Dal se vzhůru, zahnul do Štěpánské ulice a spěchal směrem ke Koňskému trhu.

P. Vrba šel dál Ječnou ulicí k Dobytčímu. Myslil na Thama, že je chudák bez dříví, že na ně snad nemá, to že doma asi mrzne, takovým, jako Tham je, že je nejhůř; aby se šel jinam ohřívat, to nejde, a jinak jak — A on Tham zvláště — Herec, co má, zvláště těchle časů, kdy je divadlo beztoho pořád prázdno. Kdo by také chodil do divadla zmrzovat —

Pozapomněl však na Thama hned krajem Dobytčího trhu, jak minul stavení stojící v něm blíž Ječné ulice, a zahlédl průvod saní vyjíždějících na širé, sněhem bílé prostranství od Vodičkovy ulice; sáně se daly trhem vzhůru vyjetou cestou, okluzkou a lesklou.

Byla jich dlouhá řada, samých těžkých, nákladních, plných dříví. Hlavy zapřažených koní, ošedivělých jíním, pokrytých houněmi, ztrácely se skoro v oblacích par jejich ostrých výdechů. Pacholci u saní v bílých, ovčích kožiších na zádech plných strakatých květů, kráčeli s límci vyhrnutými, s beranicemi přes uši, ve vysokých botách. Nic nepokřikovali, nepobízeli, nelálí.

Bíč pod paždí, ruce v hrubých rukavicích do kožichu zastrčené, kráčeli mlčky a krčili se zimou. Nejeden oklepával botu o botu, v chůzi, aby zahřál mrznoucí nohy —

Sáně volně svištěly, chvílemi v nich zapraskalo, sníh chrupal a vrzal pod nohami, svítě se jiskřivě v posledním světle zapadajícího slunce. Modravé, matožné stíny pacholků a koní se po něm sunuly; pak jich přibývalo, jak lidé začali z domů vybíhat a jak na kvap přicházeli za saněmi, užit příležitosti a nakoupit levnějšího dříví.

Sáně se rozjížděly zasněženým prostranstvím, jak je obecní zřízenci rozváděli a jak jim místa vykazovali.

Něco saní, plných hrubých polen bukových, bez koní, tu již stálo. Lidí v pláštích nebo v kožiších se u nich kupilo, u ohňů, jež mezi saněmi hořely. Dým stoupal rovně jako sloup mrazivým, tichým vzduchem, plameny jasněji, ruději vyšlehovaly, neboť stín padal už na všechno, a bylo cítit kvapící soumrak zimního dne.

P. Vrba začal se klepat zimou; nohy ho již chvíli zábly. Než pustil se přece rovnou za saněmi.

Pozoroval teď každého dne stoje u okna svého bytu dřevný trh a strávil tím mnohou chvíli. Když pak stavové dávali dříví přivážet, vždycky sem na Dobytčí trh, dal se pokaždé přeptat nebo i sám vyšel přezvědět, z kterého kraje, odkud ta dřva a co platí.

V tu chvíli se také proto za nimi pustil, a když uslyšel, že přijeli od Kolína a od Poděbrad, prokl se mezerou v řadě jedoucích saní a rovnou do svého bytu, kam neměl daleko.

Již se těšil, jak se přezuje a obuje bačkory, jak v teplém podvlíkači usedne ke kamnům. Hanělka že beztoho zas zatopila — a povzdechl si hned, že to už po čtvrté, ani ne do večera!

Těšil se na tiché a klid u kamen a našel hosta hned na síni, jak vstoupil do domu. A rád ho uviděl. Až vykřikl překvapením, poněvadž se nikoho nenadál, a nejméně Františka Vaváka, milého rychtáře, kterého již tak dávno neviděl. Vracel se již, když od Hanělky uslyšel, že velebný pán není doma —

Hned se musil vrátit se starým kaplanem. V kamnech hučel oheň, Hanělka právě venku zatopila. V klenuté, tiché jizbě k severu obrácené ulehaly soumračné stíny kvapněji. Už bylo v ní i znát zardělé zákmity ohně planoucího venku před stavením.

Milčický rychtář svlékaje květovaný ovčí kožich, vysokou vydrovici smekl hned ve dveřích s dlouhých svých vlasů, vykládal, že přijel s lidmi od nich, že přivezli dříví z panství, a to že byla líbezná cesta! A hned oba o zimě, jak u kamen seděli. Tady že je zle, mínil Vavák, ale venku že je hůř, co už telat a sviní pošlo mrazem a ovcí, lidé že si již berou dobytek do stavení, do sednice, a jaká nouze o krmení, že už tu tam tŕhají došky se střech, pes že žádný venku nevydrží, hned že zimou vyje —

"Vody na potocích vymrzly, a co je sněhu! Vítr navál ukrutné závěje, sněhu je koním až po sedla. Všecko mrzne a lidé dost promírají — Jaktěživo to nebylo. Před dvanácti lety bylo co říct, to jsme bez rukavic neorali, a roku čtyřiaosmdesátého zima také bláznila, to okolo sv. Prokopa v ruce záblo a do Hostouně šlo tenkrát ženské pohlaví na pouť v kožiších, a některý den se ženci ani zahřát nemohli —"

"A teď rozsévači," vskočil rychle P. Vrba. Vavák se na něj podíval, co že to myslí, rozsévači teď, v tenhle čas. "Ano, rozsévači, milý vlastenče. O jednom alespoň vím, právě jsem ho potkal. Rozsívá dobré semeno na vlastenské roli."

"Aha. A který?"

"Tham. Potkal jsem ho nedaleko, v Ječné ulici. Byl kupovat dříví, ale nekoupil. Bylo tuze drahé," dodal šedý kaplan; podíval se významně na rychtáře a pohodil hlavou.

"To nerad slyším, velebný pane, nerad. Za tu všechnu práci, kterou na vydávání českých knih a na divadlo vynaložil — A dychtí upřímně po zachování a rozmnožení našeho zvuku českého —"

"Jeho neštěstí je, abyste věděl, manželství. Žena. Bylo už tak zle, jen od ní odejít. Povídal doktor Held —"

Rychtář kroutil za tě řeči vážně hlavou.

"Takový znamenitý muž —" povzdechl s účastenstvím — "a takové trápení, a ke všemu nedostatek, povídají. Nemít ani do kamen —"

A zase zakroutil hlavou.

"A co vojna, vlastenče —"

"Bohužel, už zas začne, jak noviny oznamují —"

"Ano, ale jináč, jináč." P. Vrba sebou zavrtěl a v očích mu živě svitlo. "To se budou Jakubíni mít. Vy jste o nich psal nejlíp, výborně, opravdu, to je čtení. "Tma ve dne jako v noci," té knížky jsem už roznes' hromadu. Ale bude po francouzské pejše. Bonapart se nevrátí, toho Mamalukové a Engličané drží za šosy, nevrátí se. A ostatní Jakubíny dorazí Suvorov. O tom by bylo čtení, krásné sepsání. A to je slovenský hrdina. Rozumíte —"

"Ano, jeho familie pochází z udatných Slovanů, to našince upřímně těší."

"A jak! Já se vám teď novin nemůžu ani dočkat. Pan Kramerius aby je denně vydával."

"Že je o něm řeč. Také chci k němu."

"Ještě dnes?"

"Ještě teď do večera."

"Ale počkejte."

"Musím, velebný pane. Viděl jsem jich, a ostatek, kdybych jich nemeškal, stavil bych se zítra. — Teď ještě musím k chase, k saním —"

Venku se ozvaly těžké kroky, a bylo slyšeti, že si někdo oklepává zasněžené boty. Pak se otevřely dvéře, a pacholek v kožichu, všechen od zimy zardělý, se ptal, není-li tu pantáta rychtář. Ten i hned vstal.

"Mám jít k saním."

"Nějaký pan kancelářský se po vás ptal."

"Už jdu, řekni to. Opatruj Pán Bůh, velebný pane!"

"Však vy přijdete a ještě dnes, ke mně na noc. Místa mám dost, farářskou postel vám dám, nebožtíka jemnostpána." Vavák pozvání přijal.

"Kdo ví, bude-li p. Tham v Expedici," ptal se jako mimochodem.

"Tou chvíli tam někdy bývá."

"Ještě ostává na Koňském trhu?" To se ptal Vavák už u dveří.

"Co vím, ostává. Tak přijďte, budu vás na jisto čekat."

Vyprovodil rychtáře až na síň, ale hned se odtud vrátil a pospíchal jako křeček do díry do tiché jizby, tmící se, plné obrazů a obrázků, té chvíle již ztemnělých, po nichž se zamíhala zardělá zář, jak venku před domem prošlehly mrazivým soumrakem výš plameny ohně v sněhu u saní. — —

O lstných ženách i starém dobrodruhu.

Když Tham došel Štěpánskou ulicí na Koňský trh, pustil se dolů náměstím. Kráčel rychle, na rohu však Vodičkovy ulice, před domem u Bohuslavů, se zastavil. Chtěl do svého bytu, ale když k němu došel, uvázl mu krok. Měl oznámiti, že nepořídil, že nekoupil topivo, pro které vyšel, a na které tam čekají. Přijíti s prázdnou a zůstati doma v tom studenu, s nimi — —

Tehyně se mu mihla v černém čepci, jejž nosila teď i doma, nejen na ulici, všechna zabalená v starém, velkém šátku přes ňadra do zadu uvázaném, jak stáhne rty, až uslyší, jak začne povzdychovat kolem Pavly, sedící na posteli. A ta jak se na něj podívá, trpce, snad s výčitkou —

To již šel dál, dolů zasněženým prostranstvím, kvapně, jako by ho někdo honil, dál napříč, ke Špinkům, odtud k Havířské ulici.

Už dva dni u něho v bytu jen po skrovnu topili, a dnes v poledne přiložila tehyně poslední kousky dříví. Pavla ani nehlesla, ač jí poslední dny nebylo valně. — Viděl na ní, že je nějak bledší.

Celé dva dni sháněl peníze, ale nesehnal. Něco vypůjčil, než to nestačilo. Odpoledne řekl v divadle o zálohu, ředitel však ukázal mu v knize řadu čísllc; nebyly velké, stály však dlouhou řadou a byly všecky jeho, pod jeho jménem, samé zálohy. Při tom ředitel stýskal, jaká je teď bída, příjmy žádné a vydání tolik při takovém personálu, že neví, jak to dále vytkne, že bude třeba redukce.

Tham rozmrzen, že jej, dramaturga, režiséra a vlastně ředitele českých her, tak odbyl, zamířil naposled k doktoru Heldovi. — Dlouho se tomu bránil a váhal i tímto jej obtěžovat. Ale šel přec. Než nezastal ho doma a nedočkal se ho. Potkal pak patera Vrbu. Tomu o peníze neřekl; nebyl s ním důvěrněji známý —

Promrzlý a rozmrzelý vešel do kovárny "u modrého hroznu". V prvních místnostech se ani neohlédl a nikoho si nevšiml. Usedl ve třetí do kouta, sám, neboť nezastal žádného známého. Byloť ještě záhy. V druhém rohu seděli tři páni, dva mladí, Pražané, třetí, nejstarší z nich, patrně venkovský nějaký vrchnostenský úředník, hodně vypasený. Tham si jich hrubě nepovšiml. Srkal horký punč a hleděl před se, do prázdna.

V hlavě však bylo živo, myšlénky se různo kmitaly. Na dříví myslil, na peníze, a co ten ředitel, že tolik peněz jistě měl, ale nechtěl, držgrešle! A co s tou redukcí — — Že by lidi ze společnosti propustil, a snad už o příštím terminu, o velikonocích. — Koho — Snad myslí méně potřebné síly. Snad také Pavlu — ženu — —

Myšlení se zastavovalo — Kdyby ji pustil — — A dobře! Beztoho to všecko peklo z divadla, že jí k němu povolil — — A kdyby snad i jeho — také jeho — ředitel Steinsberk když teď musel od Národního, když stavové všechno odevzdali Quardasonimu — Steinsberk si u Hybernů podrží spíš ty, které měl už u Národního a spíš pustí je, starou Hybernskou společnost — Ah — ale jeho přece ne —

Dopil na ráz chladnoucí punč — Koho by měl na české hry, ah, to nejde — A kdyby Pavla musila od divadla, ušla by pokušení — On by měl spíš pokoj, nemusil by tak pozorovat a hlídat jako celý ten čas — A spíš by snad zapomněla a přivykla zase. —

Zrak se mu šířil, hleděl před se ztrnuleji, jak se hloub zamýšlel. Viděl ji, Pavlu, jak sedí doma přibledlá, tichá, jiná, jiná, nežli tenkrát, té noci — — Míval teď okamžiky, kdy si tak na ni vzpomněl, bez hněvu a výčitek, bez rmutu, kdy vše, čím se provinila, ustoupilo, kdy viděl jenom ji, ženu, její tvář, postavu — —

Tak přišlo po velikém napjetí. Unavovalo jej a přemáhalo žít vedle ní v hněvu, v trpkém mlčení, pak v těch krátkých rozhovorech, mrazivých, vynucených domácností, skládajících se z několika otázek a odpovědí o nejvšednějších věcech.

Dokud Pavla tak zachmuřeně mlčela a vzhlížela, dokud se mu doma vyhnula jak mohla, bouřila se mu krev — — Zůstal také tvrdým, neustoupil, nepolevil. Ale bylo to namáhavé, samý nepokoj, nepohodlí. A on toužil po klidu — Než to musil doznati, že Pavla po celý ten čas s Amlingem se nesetkala, co ji pozoroval, a v létě, když hráli v lázních, nezvěděl ani o řádce, která by ji došla —

Někdy již bez pochybností o tom myslil, že Pavla uznala, že přestala v těch stycích — Než co mu tenkráte řekla, té noci, jaký odpor k sobě viděl v její tváři, jak se třásl v jejím hlase — — To zadmýchalo vždycky v hasnoucí palčivost. Udržel se, zatvrdil a zase pochyboval —

Než pak už si musil bez pochyby doznati, že se Pavla mění. Říkal si již, že se nemýlí; její tvář se mírnila klidnějším svitem, trpkost a tichý vzdor se tratily — A spíš promluvila, spíš prokázala tu tam malou pozornost v jídle, v péči o domácnost.

Nikdy se také o sestře, o Bettyně, před ním nezmínila, a když stará o ní začala, zamluvila to. — Posledně, bylo koncem roku, stýskala si paní Butteauová u stolu, jaké má teď Bettyna soužení, kdyby ten rada byl alespoň poslední vůli zanechal — a to nic — a umře, když už bylo takřka před svatbou —

Thamovi při tom svitlo úštěpkem v očích pro tu svatbu. "A co teď, co teď —' naříkala stará paní; Pavla jí soucitně nepřisvědčila, nýbrž řekla dost tvrdě:

"Proč byla Bettyna takový blázen a vypověděla u divadla, jak si to ten starý přál —"

"Ale když — když — to víš — on si to vymiňoval, má-li si ji vzít —"

(Pokračování.)

Aby matky věděli, kde pomoci hledati.

Avoca, Tex., 22. února 1912.

Drahá přítelkyně:—

Ani nevím, jak bych Vám poděkovala, neb jste mně prokázala velké dobrodiní Vaším Léčivým Thé pro naše dítko, které bylo vždy vředy opuchlé a kůži mělo na sobě suchou a hrubou. Jakmile jsem mu začala dávati Vaše Thé, přestalo otékati, kůže se začala hladit a teď má zase velmi pěknou barvu a jest zdrávo. Tak Vám co nejsrdečněji děkuji za Vaše Thé, neb jsem jista, že pomáhá od mnoha nemocí. Chcete-li, můžete toto dáti do veřejnosti, aby matky věděly, kde pomoci hledati pro své dítky v jejich nemocech.

Zůstávám Vaše přítelkyně Františka Slovák.

MUŽI, ŽENY, DÍVKY A STAROUŠKOVÉ.

Často ani nevíte, co Vás bolí, a tu náš lék dá úlevu a zdraví, Zdarma na zkoušku na několik dní. Žádný patentní lék.

Wheelerovo Bylinné Thé je silitel jater, ledvin a krvečistitel

Jest to čistý přírodní lék zdravotním zákonem prozkoumaný a odporučený a jest jak pro maličké tak dospělé a poskytne úlevy při **zácpě,** kyselosti v žaludku, žlučnatosti, **obtížném trávení,** jaterních obtížích, **bolestech hlavy, bolesti v zádech,** nezáživnosti, malarii, **kašli,** nastuzení, bolavém hrdle, **revmatismu,** neuralgii, dně, **bolesti v boku, bolesti v kříži, rozčilenosti,** zemdlenosti, **ztrátě chuti k jídlu,** ospalosti, **souchotinám,** žloutence, pupencích, **vyrážce,** červům, **zlaté žíle,** tasemnici, **nervosnosti,** svrabu, vodnatelnosti, **srdeční vadě,** boulích, nádorech, lišejích, zastaralých bolestech a všech nepořádcích krve a ledvin. Chuti jest příjemné. Stolice lehoučká.

Na prodej v trojí velikosti, poštou vyplaceně až do domu 28c, 55c a velká krabička na měsíc stačící za $1.10 — 6 za $5.00.

Máme zvláště léčení pro muže pouze. Též léčení pro KATAR pro muže, ženy a dítky. Trpící, slabé, unavené, předčasně sestárlé **matky** a **ženy,** slabé a bledé **dívky!** Máme **zvláštní léčení** pro všechny Vaše nemoce. **Popište s důvěrou svou nemoc** a pošleme Vám obratem pošty lék zdarma na několik dní na **zkoušku** a knížečky o nemocech. **Račte psát anglicky neb česky. Adressa:**

Marie Votypka & Co., Dept. 10, So. Bend, Ind.

Cvičení těla.

Cvičení těla má býti koná**no,** jak Dr. Durdík se vyslovil, jen za tím účelem, aby jím sesílila mysl do té míry, by dovedla poručiti tělu, a tělo by dovedlo poslechnouti. Není to tak snadným zdržeti tělo od požitků, po nichž touží, ačkoli ví, že mu škodí. Zdravá mysl čili dobrý rozum tělu poručí, co má a co nemá činiti.. Cvičte je všichni tak. Nařiďte mu, že nesmí se přejísti, přepíti, že nesmí zle užívati zábav, že nesmí podléhati nízkým vášním a budete dokonalými, zdravými a silnými. Nastane-li však při veškeré pozornosti nějaká nevolnost v žaludku nebo ve vnitřnostech, nařiďte tělu, aby hned užívalo pravého léku, nemajícího v sobě ani sebe menší částečky jedovaté nebo jinak škodlivé. Takovým jest Trinerovo Léčivé Hořké Víno. Ono sesílí Váš žaludek a Vaše vnitřnosti, vzbudí dobrou chuť k jídlu, zvýší vyměšování šťáv a tím upraví zažívání. Jest znamenitým v chorobách žaludku, střev, jater a nervů. V lékárnách. Jos. Triner, 1333—1339 S. Ashland ave., Chicago, Ill.

Váš telefon jest vaší telegrafní stanicí.

Když posíláte jakýkoliv telegram — noční dopis, denní depis neb kabelogram — netřeba vám obtěžovati se telegrafními blankety neb soužiti se ohledně přesného obnosu drobných peněz neb volati posla. Přistupte jen k svému telefonu a řekněte 'TELEGRAM'. Budete ihned spojeni s telegrafní úřadovnou Western Union. Pak diktujte svou zprávu telegrafistovi a zpráva bude na cestě. Poplatek objeví se na vašem pravidelném telefonním účtu.

Vše, co jest vám učiniti, jest říci "telegram".

Pivo, které přidá věku. Staré německé 'Dopiák' pivo je vařeno dle staré německé formule odborným sládkem, jenž piva rozumí důkladně.

WM. JETTER, 2802 N Street. Telephone South 868 SOUTH OMAHA, NEB.

HUGO F. BILZ, 1324 Douglas Street. Telephone Douglas 1842, OMAHA, NEB.

JETTER BREWING COMPANY
SOUTH OMAHA, NEB.